

B. H. No. 833.

चमत्कृति f. = चमत्कार 1. VṚNDĀVANAÇ. in HARB. Anth. 430, Çl. 4.

चमर् Uṇ. 3, 131. 1) m. *Bos grunniens*, ein wegen seines buschigen Schweifes, der als Fliegenwedel zu den Insignien der Könige gehört, hoch in Ehren stehendes Thier, AK. 2, 3, 10. H. 1294. RĀGĀN. im ÇKDR. MBH. 3, 12245. R. 2, 29, 3. 3, 13, 4. ÇIK. 144, v. l. ein Sumpftier Suçr. 4, 204, 10. 203, 2. Häufig f. चमर् als Epicönium (vgl. महिषी) H. an. 3, 554. MED. r. 153. KUMĀRAS. 1, 13, 49. MEḢ. 34. VARĀH. BRH. S. 70, 1. BUĞ. P. 3, 10, 21. 8, 2, 20. ÇIÇ. 4, 60. केशेषु चमर् कृति Cit. beim Sch. zu P. 2, 3, 36, Vārt. 5. — 2) der als Fliegenwedel gebrauchte Schweif des *Bos grunniens*, m. H. c. 139. H. an. MBH. 2, 1861. H. 61. n. MED. MBH. 12, 3688. पवनचमरेर्विज्जमानः BHART. 3, 93. Vgl. चामर्. — 3) eine best. grosse Zahl VJUTP. 180. — 4) m. N. pr. eines Daitja H. an. — 5) f. ई ein zusammengesetzter Stiel TRIK. 2, 4, 5. MED.

चमरपुच्छ (च + पु) 1) n. der Schweif des *Bos grunniens* ÇKDR. WILS. — 2) m. (den Schweif eines Kamara habend) ein best. in Höhlen wohnendes Thier, viell. Fuchs (कोकड) RĀGĀN. im ÇKDR.

चमरिक (von चमर) m. *Bauhinia variegata* Lin. (कोविदार) AK. 2, 4, 3, 3.

चमर् (von चम्) 1) m. n. gaṇa अर्घ्यादि zu P. 2, 4, 31. AK. 3, 6, 4, 35. SIDDH. K. 249, 6, 7. Trinkschale, Becher. Nach Stellen der BRAHMAṆA und nach den Erklärern sind die beim Opfer gebrauchten Gefässe dieses Namens in der Regel viereckig, von Holz und mit einem Stiele versehen; zuweilen auch von anderer eckiger oder runder Form. SĀJ. zu AIT. BR. 8, 17. Sch. zu KĪTJ. ÇR. S. 182, 4. 60, 14. fgg. NĪ. 10, 12. 12, 38. Uṇ. 3, 116. MED. s. 20. RV. 1, 20, 6. 110, 3. य ईन्द्र चमसेषा सोमश्चमूषु ते सुतः 8, 71, 7. एष यश्चमसो देवपानस्तस्मिन्देवा अमृता मादयन्ते 10, 16, 8. 68, 8. 96, 9. 101, 8. VS. 23, 13. AV. 7, 73, 3. 18, 3, 54. AIT. BR. 8, 17. ÇAT. BR. 5, 1, 2, 19. 4, 3, 5, 18. 11, 4, 2, 16. 13, 2, 3, 3. होतुः 4, 2, 1, 29. 4, 2, 17. होतुः AIT. BR. 2, 20. ÇAT. BR. 3, 9, 2, 16. मैत्रावरुणः 26. TS. 6, 4, 3, 4. यज्ञमानः AIT. BR. 7, 33. उदः ÇAT. BR. 7, 2, 4, 1. औदुम्बरेण चमसेन चतुः स्रक्तिना 7, 2, 4, 2. zehn an der Zahl Sch. zu KĪTJ. ÇR. 9, 9, 23. — M. 5, 116. 6, 53. JĀG. 1, 183. R. 1, 32, 10. BUĞ. P. 3, 13, 35. PRAB. 21, 11. Nir-gends neutr. Nach BHAR. zu AK. 3, 6, 1, 10 auch f. चमसी ÇKDR. — 2) eine Art Backwerk, m. GAUPA zu H. 400. = पर्पट, पिष्टभेद, लड्डुका AGĀ-JAPĪLA im ÇKDR. f. ई TRIK. 3, 3, 429. H. 400. MED. das f. (AK. 3, 6, 1, 10) bedeutet nach dem Sch. zu AK. und nach BUĞAṆA auch Erbsenmehl. चमसी im comp. nach einem im gen. gedachten Worte gaṇa चूर्णादि zu P. 6, 2, 134. — 3) m. N. pr. eines Mannes gaṇa गर्गादि zu P. 4, 1, 105. eines Sohnes des Rshabha BUĞ. P. 5, 4, 11. — 4) = चमसेद्दे MBH. 3, 5053.

चमसाधु (च + धृ) m. der mit den Trinkgefässen beschäftigte Liturg AV. 9, 6, 51. ÇAT. BR. 3, 9, 2, 16. 4, 2, 1, 23. 29. TS. 6, 4, 3, 3. ĀÇV. GRHJ. 1, 23.

चमसि f. = चमसी eine Art Backwerk H. 400, v. l. HĪA. 213.

चमसिन् (von चमस) m. N. pr. eines Mannes gaṇa नडादि zu P. 4, 1, 99.

चमसेद्दे (च + उद्दे) m. N. pr. eines Wallfahrtsortes, geheiligt durch das Wiederhervorbrechen der Sarasvatī an diesem Orte, LIA. I, 546, N. 1. एष वै चमसेद्दे यत्र दृष्या सरस्वती MBH. 3, 10540. 5054. 9, 2060. Auch चमसेद्देन n. 3, 8345.

चमीकर्, करोति die Sprüche mit च मे (s. चमकसूक्त) über Etwas sprechen TS. 5, 7, 3, 3.

चमीकर् (von चमीकर्) adj. das चमकसूक्त sprechend: ऋषयः Ind. St. 3, 439, 15.

चर्म f. Uṇ. 1, 81. 1) loc. चर्म, चर्मि; du. चर्मो, चर्मोस्; pl. चर्मस्; Schlüssel; in der Regel heisst so das Gefäss (meist ein Paar, du.) in welches der Soma abfliesst: चर्म सुतं सोमम् RV. 8, 4, 4. 63, 10. 9, 46, 3. पुनानश्चर्म ज्ञनयेन्मतिम् 107, 18. 10, 24, 1. अहोव्यये क्विरास्ये ते क्षुचोव घृतं चर्मोव सोमः 91, 15. अयं सोमश्चर्म सुतो ऽमत्रे पारं पिच्यते 5, 51, 4. du.: उच्छिष्टं चर्मोर्भर् सोमं पवित्रं या मृज 1, 28, 9. मही समैरश्चर्मो स-मीची 3, 53, 20. 6, 37, 2. 9, 72, 5. 86, 47. 96, 20, 21. पारं स्रव चर्मोः पूयमानः 97, 48. pl.: लष्टारमिन्द्रो अनुषाभिभूयामुष्या सोममपिचर्मोषु 3, 48, 4. 8, 2. 8, 71, 7, 8. सोमश्चर्मोषु सीदति 9, 20, 6. 93, 3. 97, 21. Bildlich können die beiden grossen Behälter des Lebenden, Himmel und Erde, चर्मो genannt werden NAIGU. 3, 30; in keiner vedischen Stelle aber dürfte die Annahme dieser Bed. nothwendig sein. — 2) Grab (?) ÇAT. BR. 13, 8, 2, 1. शववच्चामापः (शवचर्माम?) संस्तुताः ÇĀṆKH. ÇR. 14, 22, 13. चर्मोष्वदः सेनावचन इह लक्षणया समुदाये ण्मशाने या आपः संस्तुताः Sch. — 3) Heer, Heeresabtheilung AK. 2, 8, 2, 46. H. 746. MED. m. 12. BUĞ. 1, 3. MBH. 14, 1792. R. 1, 74, 16. MEḢ. 44. BUĞ. P. 9, 24, 66. Im System: ein Heer von 729 Elephanten, 729 Wagen, 2187 Reitern und 5645 Fussoldaten MBH. 1, 292. AK. 2, 8, 2, 49. H. 748.

चमर् (चर्म + चर्) m. Krieger WILS.

चर्मनाथ चर्म + नाथ m. Heerführer VARĀH. BRH. S. 16, 8. 43, 12. 67. 47. एकादशः BUĞ. P. 4, 26, 3.

चर्मप (चर्म + प) m. dass. VARĀH. BRH. S. 10, 4. 16, 14.

चर्मपति (चर्म + पति) m. dass. MBH. 3, 669. 671. 6, 2004. VARĀH. BRH. S. 30, 21. 67, 41. 63. असुराणाम् BUĞ. P. 8, 10, 16. सर्वासुरः 23, 12. हरिः R. 6, 16, 32. RAGH. 13, 74.

चर्मू m. eine Hirschchart AK. 2, 3, 9. H. 1294. — Vgl. समूर.

चर्मूषद् (चर्म + सूद्) adj. in der Schlüssel befindlich RV. 1, 14, 4. चर्मूषद् चमसा ईन्द्रपानीः 54, 9. 9, 8, 2. 78, 2. 96, 19. 10, 43, 4.

चर्मूर (चर्म + रूर) m. N. pr. eines der Viçve Devās MBH. 13, 4360.

चम्प, चम्पयति gehen DUĀTUP. 32, 76, v. l. für कम्प. — Vgl. कम्प, चपल.

चम्प 1) m. a) *Bauhinia variegata* Lin. (s. कोविदार) ÇĀṆKH. im ÇKDR. — b) N. pr. eines Sohnes des Pṛthulāksha (Harita BUĞ. P.) und Gründers der Stadt Kāmpā HARIV. 1699. VP. 443. BUĞ. P. 9, 8, 1. — 2) f. या N. pr. einer Stadt in Aṅga (das heutige Bhāgalpur oder in der Nähe davon gelegen) LIA. I, 143, N. 1. TRIK. 2, 1, 16. 3, 3, 252. H. 976. MBH. 3, 8141. 8156. 17151. 13, 2376. ROTH, Zur L. u. G. d. W. 60. BURN. Intr. 149. gegründet von Kāmpa HARIV. 1699. VP. 443. BUĞ. P. 9, 8, 1 (चम्पापुरी). = मालिनी HARIV. 1699. MBH. 12, 134. fg. Residenz Karṇa's ebend. चम्पाधिप m. Bein. Karṇa's H. 711. चम्पेश desgl. TRIK. 2. 8, 19. चम्पो चम्पकमालिनीम् MBH. 13, 2359. लोमपादस्य नगरं चम्पो चम्पकमालिनीम् R. 1, 17, 35. Residenz Brahmadata's SCHIEFNER, Lebensb. 234 (4). अङ्गाः = वङ्गाश्चम्पोपलक्षिताः H. 937. Nach dem gaṇa वर्णादि zu P. 4, 2, 82 ist चम्पो nach चम्पा (= चम्पक?) benannt.

चम्पक 1) m. *Michelia Champaka* Lin., ein Baum mit stark riechen-